

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**ITINERARI[I] || ITALIAE || RERVMQ. ROMANARVM || LIBRI
TRES ||**

Schottus, Franciscus

Antverpiae, 1600

Recinetvm.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70633](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70633)

religione perfusus molliri suum sentiat pectus, adeo vt venerabundus B. Mariæ impleret auxilium, ac per eam à Christo suppliciter oret suorum veniam delictorum. Et sanè ad ipsum humanos animos diuina vis videtur impellere. Adhæc accedunt prodigia, ac miracula ibi diuinitus edita, beneficiaque tributa iis, qui ad Dei parentem supplices confugerunt. Id adeo non solum litterarum monumenta testantur, sed etiam aurea, argentea, cærea simulachra, votiuæ quoque tabellæ, quæ per multas ætates, ac sæcula congesta visuntur. Longus sim, si velim numerado percensere diuina prodigia, ac dona inibi impartita mortalibus. Quæ quidem tot tantaque sunt, vt incredibilia videri possint iis, qui non facile inducuntur, vt credant, maternas à Deo preces audiri.

Nec verò hac magnificentius à Leandro dicta, quam verius.

R E C I N E T V M.

Proscisceris hinc *Recinetum* emporium recens ex vetustæ vrbis *Heluie* reliquiis excitatum, ex cuius interitu ac ruinis etiam *Maceram* exurrexisse volunt. Cuius vrbis ab *Heluio Pertinace* Aug. perampliter olim restitutæ lateritium amphitheatrum ingens in ripa fluminis *Potentis*, aliaque ædificiorum magnorum vestigia in itinere per agros monstrantur. Inde per *Tolentinates* atq; *Camertes* in *Vmbriam*, biduiq; itinere per *Vmbrorum* agros *Fulginiunt* pergitur, ex *Fori Flamini* vicini ruinis, vt quidam autumant, extructâ à *Fulginiatibus*, ex agro *Tudertino* sedè eò trāsferentibus, cum *Flamini* *Forum* *Langebardi* deleuissent. Nunc oppidum, mercatura diues, nundinis valde frequentatur.

E via *Flaminia* per cultissimos *Vmbriæ* cam-

pos & colles ducta, contemplari vtriusque iuat lætissimos fructibus omnigenis agros, vine-
tis, hortis, & oliuetis, amygdalētisque nitentes,
quos Propertius Vmber, Virgilius veteresque
poëtæ plures, in cælum laudibus vehunt. Vide-
tur à dextris *Meuania*, Propertij patria, taurife-
ris (vt Lucanus ait) se ibidem campis explicans.
A sinistris autem è *Trebulanis* collibus, in quibus
olim veteres oliuiferæque *Mutisca*, vt Virgilij lo-
cum declarat Seruius, *Clitumnus* erumpens lim-
pidissimo, copiosissimoque fonte, qui *Meua-*
nia campos irrigaturus, altero mox stadio flu-
minis, ac dei nomen assumpserat. Cuius etiam
nunc opinantur ædem sacram olim fuisse, quæ
in propinquo visitur marmorea & antiquissi-
ma, nec non more Corinthio pulcherrimè con-
structa. Quales Vitruuius de sacrarum ædium
œconomia scribens, *Fontibus, & Nymphis*, æquæ ac
Veneri, Floræ, & Proserpina constituendas esse do-
cet: vt aptas habere videantur cum diis suis
proprietas, iustusque decor accedat: si pro-
pter teneritatem graciliora & florida foliisque
& volutis ornata fiant. In eum modum & istius
ædes scænographia à fronte, & à postica, late-
ribusque huic argumento colūnarum tympani,
lacunaris, ac trabecationis parergis, ac omnibus
ornamentis ad vnguem correspondet; vt *Clit-*
umno vicino sacratam fuisse, non malè fiat veri-
simile: in quibus acanthorum folia, flores,
& helices, striarum vadæ, triglyphorum guttu-
la, victimarum in metopis crania bubula bac-
cis & corallis implexa, lances foliis ac rosis ve-
stitæ, nec non eucarpi florum, pomorum ac fru-
ctuum omnifario luxu perplexi graphicoteram
reddunt in aspectu delectationem; atque flu-
miorum fontiumque vim, efficaciamque diuinam
insinuant in terræ germinibus promouendis:
In qua re Clitumni natura singularis est, vt

non videatur miraculis carere. Obseruarunt enim veteres, eundem vicinos campos lætitia pabuli vsqueadeo fecundare, vti bouum prægrandium armenta proferant, & pascant; & aqua Clitumni pota boues candidos reddit, Plinio, Lucano, Seruio Maronis commentatore, & aliis multis idipsum testantibus. Ex his quidem armentis postea Romanus Vmbriæ victor eximios quosque tauros, candidos reseruare, & ad triumphalia sacrificia saginare solet, velut victimas opimas, & ob faustum candoris omen in victoria lætissimas. Hos inauratis cornibus diademate & vittis redimitos ducebant in Capitolium triumphantes imperatores, & vndis ex eodem amne sumptis perfusos, Ioui & diis immolabant. Has igitur ob causas Clitumnus pro deo cultus ab Vmbriis fuit, cui non solum ædes, sed & lucos sacrasse vetustatem, ipse Propertius indicat, dum ita canit:

Qua formosa suo Clitumnus flumina luco

Integit; & nivos abluit vnda boues.

Sed quam pulchrè poëtarum princeps Virgilius, Georgicorum libro secundo in Italiæ laudes effusus, hos ritus attingat, ne pigeat intelligere:

Hinc albi Clitumne greges, & maxima taurus

Victima, sæpè tuo perfusi flumine sacro,

Romanos ad templa deùm duxere triumphos.

Rursù vt Silius Italicus in Punicis vnico versus:

Et lauit ingentem perfusum flumine sacro

Clitumnus taurum.

S P O L E T I V M

Eodem die ante noctem, si voles, Spoletinum peruenies, urbem splendidam, & copia rerum inprimis abundantem; quæ Langebardonum